

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О. Л. Пезднякова

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН21 «Спецметодика розвитку мовлення»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спецметодика розвитку мовлення» для студентів третього курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Руколянська Н. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти

А. В. Турубарова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)»	Семестр	VI, VII
Модулів – 4	Ступінь освіти: бакалавр	Аудиторні години: 124 год	
Змістових модулів – 5		Лекції: 42 год.	Практичні, семінарські: 50 год.
Загальна кількість годин – 216			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; 2 самостійної роботи студента – 5		Самостійна робота 92 год.	
		Індивідуальна робота 32 год.	
	Вид контролю: залік, екзамен		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Робоча навчальна програма з дисципліни «Спецметодика розвитку мовлення» є нормативним документом Хортицької національної академії, який розроблено кафедрою спеціальної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.010105 – «Корекційна освіта (за нозологіями)» для денної форми навчання.

Курс „Спецметодика розвитку мовлення” має чітку професійну спрямованість під час підготовки майбутніх спеціалістів, які орієнтовані на роботу із дошкільниками та учнями початкових класів, які мають відхилення психофізичного розвитку. Навчальна програма з дисципліни “Спецметодика розвитку мовлення”, тісно пов’язана з вивченням найбільш складних аспектів логопедичної проблематики, представляє оглядовий курс в складі теоретичної та практичної підготовки спеціаліста.

Курс з методики розвитку мовлення, спрямований на засвоєння студентами закономірностей розвитку мови дітей на різних вікових етапах, оволодіння специфікою педагогічної діяльності, орієнтованої на формування в дітей мовлення і спілкування, опанування методами, формами і прийомами навчання дітей рідної мови.

Мета навчального курсу: формування у студентів глибокого розуміння лінгводидактичних і

психофізіологічних основ навчання рідного мовлення, озброєння їх спеціальними засобами, методами і прийомами роботи з дітьми з ТПМ.

Завдання навчальної дисципліни:

– **методичні** – розкрити методологічні, лінгводидактичні і психолого-педагогічні засади навчання дітей рідної мови в дошкільному закладі освіти. Ознайомити з метою, завданнями та змістом провідних концептуальних, базових та варіативних програмових документів з актуальних проблем сучасної дошкільної освіти;

– **пізнавальні** – ознайомити з передовим педагогічним досвідом роботи з розвитку мови й навчання дітей елементів грамоти;

– **практичні** – озброїти варіативними технологіями розвитку мовлення і навчання дітей від народження до 6 років рідної мови. Формувати уміння і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення: в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов;

– **виховні** - виховувати у студентів працьовитість, фахову ерудицію, сумлінність, цілеспрямованість, відповідальність, дисциплінованість, самостійність.

В результаті вивчення дисципліни студент **повинен:**

знати:

– теоретичні та методичні аспекти вивчення і розвитку мовлення у дітей з нормальною і порушеною мовленнєвою діяльністю;

– особливості мовленнєвого розвитку дошкільників;

- сучасні лінгвістичні, психологічні, нейропсихологічні та інші концепції аналізу мовленнєвих творів (висловлювань дітей);

- базові положення науково-практичного характеру, що визначають створення структурно-змістовних моделей розвитку мовлення дітей.

уміти:

- аналізувати позитивні та негативні тексти (висловлювання) на основі використання лінгвістичних, психолінгвістичних та ін. критеріїв;

- відбирати і систематизувати мовленнєвий матеріал (словник, граматичні структури, тексти) для індивідуальних і фронтальних занять з дітьми;

- здійснювати перспективне і поточне планування роботи з розвитку мовлення; використовувати різні методики, методичні прийоми і засоби розвитку мовлення в корекційних цілях;

- розробляти плани-конспекти індивідуальних і фронтальних занять з розвитку мовлення;

- моделювати і проводити спеціальні заняття з розвитку мовлення у дітей дошкільного віку на різних рівнях розвитку мовлення).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- **соціально-особистісними** (здатність учитися, креативність, датність до системного мислення, адаптивність і комунікабельність, турбота про якість виконуваної роботи);

- **загальнонауковими** (базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загальнопрофесійних дисциплін);

- **інструментальними** (здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою, навички роботи з комп'ютером, навички управління інформацією);

- **професійними** (базові уявлення про неврологічну симптоматику осіб з порушеннями психофізичного розвитку, які є суб'єктами корекційної освіти; розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг; здатність застосовувати основні теоретичні та практичні методи аналізу та оцінки стану психофізичного розвитку осіб, які потребують корекційних освітніх послуг; уявлення про зміст корекційної роботи з різними групами осіб з порушеннями психофізичного розвитку та диференційованими методами корекційно-компенсаторної, реабілітаційної, розвивальної, попереджувальної роботи з ними; базові уявлення про основи правової, фінансової, медичної, реабілітаційної, соціально-побутової, психолого-педагогічної підтримки осіб з порушеннями психофізичного розвитку, принципи комплексного підходу до вирішення їхніх проблем; здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді);

- **спеціалізовано-професійними** (здатність використовувати професійно-профільовані знання для виявлення осіб з порушеннями психофізичного розвитку та відбору їх у заклади корекційної освіти; здатність використовувати професійно-профільовані знання у діагностичному обстеженні осіб з порушеннями психофізичного розвитку; здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу,

психологічних механізмів порушень психофізичного розвитку; здатність використовувати професійно-профільовані знання при визначенні рівня психофізичного розвитку осіб, що потребують корекційної освіти; прогнозуванні їхніх потреб у корекційно-педагогічних, спеціальних психологічних, медичних та соціальних послугах; здатність використовувати професійно-профільовані знання при здійсненні інформаційної роботи серед населення, стосовно питань корекційної освіти; здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль І. Методологія, історія, теоретичні основи курсу.

Тема 1. Мета, предмет і завдання курсу «Методика розвитку мовлення».

Зв'язок методики розвитку рідного мовлення дошкільників з іншими науками (психологією (загальною та дитячою), педагогікою (загальною та дошкільною), мовознавством, літературознавством та ін.) й практикою роботи дошкільних навчальних закладів.

Структура курсу, її зумовленість змістом, роллю мови у формуванні особистості дитини, її загальному розумовому розвитку, завданнями рідної мови в системі навчально-виховного процесу в ДНЗ.

Методи наукового дослідження в методиці розвитку мовлення як галузі педагогічної науки.

Тема 2. Становлення методики розвитку мовлення дошкільників як науки.

Розвиток теорії і методики навчання дітей дошкільного віку рідної мови в Україні в кінці XIX – на початку XX століть. Вплив на розвиток і становлення дошкільної лінгводидактики К.Д. Ушинського, Софії Русової, Івана Огієнка та інших відомих учених, діячів української освіти й культури того часу.

Радянський період у розвитку методичної науки. В.О.Сухомлинський про роль рідної мови у формуванні і розвитку дошкільника.

Дослідження українських вчених А.М.Богущ, Н.В.Гавриш, Т.М. Котик, К.Л. Крутій та інших як новий етап у розвитку дошкільної лінгводидактики.

Тема 3. Теоретичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку.

Лінгвістичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку. Визначення мови. Функції мови. Мовна норма.

Поняття про мовлення.

Змістовний модуль II. Навчально-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку.

Тема 4. Форми роботи та навчання рідної мови в дошкільному закладі.

Форми роботи з розвитку та навчання рідної мови в дошкільному закладі: навчання на заняттях, навчання і розвиток мовлення дітей у повсякденному житті. Заняття як основна форма навчання дітей рідної мови. Види занять. Особливості занять з розвитку мовлення. Специфіка занять у різновікових і цілодобових групах дошкільного закладу.

Закономірності та принципи навчання дітей української мови. Основні напрямки розвитку мовлення дошкільників. Взаємозв'язок мовленнєвих завдань.

Тема 5. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей.

Методи і прийоми розвитку та навчання рідної мови в дошкільному закладі. Загальне поняття про методи й прийоми. Наочні методи навчання, їх характеристика. Взаємозв'язок слова і наочності. Словесні методи навчання, їх характеристика. Практичні та ігрові методи навчання, їх характеристика. Взаємозв'язок і взаємозалежність методів навчання.

Прийоми навчання дітей рідної мови. Зразок мовлення вихователя й вимоги до нього. Запитання вихователя й вимоги до них. Вимоги до відповідей дітей.

Мета і завдання навчання дітей рідної мови у світлі завдань Базового компонента дошкільної освіти, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» та інших програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України. Сутність компетентнісного підходу до мовної освіти. Особливості структурування навчання мови та мовленнєвого розвитку дітей в організованій життєдіяльності дітей.

Умови успішного виконання програми з розвитку мовлення. Дидактичний та наочний матеріал з розвитку мовлення. Навчально-методичне забезпечення мовної освіти дошкільників: методичні посібники, фахові періодичні видання; ілюстративний та роздатковий матеріал, комп'ютерні програми.

Тема 6. Особливості розвитку мовлення дітей раннього віку

Значення мови в розвитку дітей раннього віку. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей з боку дорослих.

Перший рік життя. Становлення мови дітей першого року життя. Зміст, завдання та шляхи розвитку мовлення дітей першого року життя.

Методика проведення ігор-занять із розвитку мовлення. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми першого року життя.

Другий рік життя. Особливості розвитку мовлення дітей другого року життя. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей.

Зміст і завдання розвитку мовлення дітей на другому році життя.

Методика проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика. Структура заняття. Використання на заняттях різноманітних прийомів навчання: показ з називанням, показ предметів у дії, зразок мовлення вихователя, повторення слів і речень, запитання, відшукування й впізнавання предметів, емоційно-ігрові прийоми. Використання картинок, показ інсценівок, читання й розповідання дітям (оповідання, казки, потішки, вірші).

Керівництво розвитком мовлення дітей другого року життя у процесі спілкування вихователя з дітьми в повсякденному житті. Організація спілкування з дітьми старшого дошкільного віку.

Третій рік життя. Особливості розвитку мовлення дітей третього року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей.

Зміст і завдання розвитку мовлення дітей третього року життя. Види занять, їх кількість, специфіка проведення. Методи і прийоми розвитку мовлення на третьому році життя: спостереження, цільові прогулянки, розглядання предметів і бесіда про них, розмови вихователя з дітьми. Розповіді вихователя. Доручення мовного характеру, дидактичні ігри, бесіди-розповіді, бесіди за картинками, показ інсценівок, театрів, діафільмів, читання й розповідання казок, оповідань, віршів, потішок. Розвиток мовлення в повсякденному житті. Характеристика навчально-методичних посібників з розвитку мовлення дітей раннього віку.

Тема 7. Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку

Характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку: домінуючий тип мовлення, загальна пом'якшеність мовлення, характеристика словника і граматичної правильності мовлення, ситуативність мовлення; провідний вид спілкування як діяльності (М. Лісіна, Д. Ельконін); форми і функції мовлення. Статеві відмінності мовлення хлопчиків і дівчаток. Базисна характеристика мовлення дітей 4 років.

Характеристика мовлення дітей середнього дошкільного віку. Досягнення мовленнєвого розвитку: надзвичайна мовленнєва активність, нестійкість вимови, словотворчість, допитливість (чомучки); провідний вид спілкування; специфіка засвоєння словника і граматичної правильності мовлення; співвідношення ситуативного і контекстного мовлення (З. Істоміна, Г. Леушина); поява нових типів зв'язного мовлення; функції і форми мовлення. Базисна характеристика мовлення дітей 5 років.

Характеристика мовлення дітей старшого дошкільного віку. Досягнення в розвитку мовлення дітей цього віку. Провідний вид спілкування. Функції і форми мовлення, періодизація мовленнєвого розвитку дітей (А. Маркова). Базисна характеристика мовлення випускника дошкільного закладу освіти.

Змістовний модуль III. Основні напрямки розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови.

Тема 8. Формування звукової культури мовлення дітей.

Характеристика фонетичної компетентності дошкільника. Теоретичні основи методики: психофізіологічний процес породження звука; українська орфоепія, особливості української звуковимови. Методи і прийоми формування звукової культури мовлення дітей. Формування культури звуковимови в структурі організованої життєдіяльності дітей.

Тема 9. Методика формування словникового запасу дошкільника.

Характеристика лексичної компетентності дошкільника. Особливості формування словника дітей дошкільного віку. Дитяче словотворення і дитяча етимологія. Лексикологія як лінгвістична основа роботи над значенням слова. Основні напрямки словникової роботи. Джерела збагачення словника. Методи і прийоми лексичної роботи в ДНЗ.

Тема 10. Формування граматичної правильності мовлення дітей

Сутність поняття «граматична правильність мовлення». Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Типові граматичні помилки в мовленні дітей. Методи і прийоми формування граматично правильного мовлення в умовах ДНЗ.

Тема 11. Методика розвитку зв'язного мовлення

Психолінгвістична основа зв'язного висловлювання. Основні категорії методичного поняття (текст, монолог, діалог, стиль, жанр). Особливості розвитку зв'язного мовлення у кожному віковому періоді. Навчання дітей діалогічного мовлення. Методика навчання дітей монологічного мовлення. Методика проведення бесід. Навчання дітей розповіді за малюнками. Методика навчання дітей переказування. Навчання розповіді на основі власного життєвого досвіду.

Змістовний модуль IV. Наступність і перспективність навчання дітей рідної мови в дошкільних закладах освіти та в першому класі школи.

Тема 12. Підготовка дітей до навчання грамоти.

Сутність мовленнєвої підготовленості дітей до школи. Звуковий аналітико-синтетичний метод як провідний у навчанні грамоти українською мовою. Його основний принцип, складові. Прийоми звукового аналізу і синтезу в навчанні мови дошкільників. Формування початкового вміння читати. Загальна характеристика прийомів навчання грамоти, які мають місце в методиках раннього розвитку дітей («метод цілих слів», методика Глена Домана, кубики М.Зайцева, методика В.Ліщука та ін). Доцільність і можливість їх використання в практиці роботи ДНЗ. Підготовка руки дитини до письма. Діагностичні методики обстеження мовленнєвої підготовленості дітей до школи.

Тема 13. Методика формування оцінно-контрольних дій у навчально-мовленнєвій діяльності дітей.

Сутність і характеристика оцінної діяльності. Формування оцінно-контрольних дій у процесі розвитку мовлення дітей.

Змістовний модуль V. Організація художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільних закладах.

Тема 14. Організація художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників як галузь теорії і методики розвитку рідного мовлення.

Предмет і завдання галузі. Становлення і розвиток методики організації художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників. Художня діяльність і художня творчість у дошкільному віці. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Жанри літературного мистецтва. Змістова характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Особливості естетичного сприймання дітей дошкільного віку. Оцінно-естетичні судження у структурі художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

Тема 15. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в дошкільних закладах.

Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Методика роботи з казкою. Методика читання дітям художніх творів. Методика проведення бесід на морально-етичні теми. Методика роботи з художніми ілюстраціями. Робота в куточку книги. Методика роботи з поетичними творами у дошкільному закладі. Розвиток словесної творчості на літературних заняттях. Формування почуття гумору в дошкільнят. Організація театральної-ігрової та театральної-мовленнєвої діяльності. Види театралізованої діяльності дошкільнят. Організація і проведення театральних вистав у дошкільному закладі. Драматизація та інсценування художніх творів. Методика організації та керівництва образотворчо-мовленнєвою діяльністю дітей. Методика розвитку мовлення в процесі образотворчої діяльності. Методика організації й керівництва музично-мовленнєвою діяльністю дітей. Спільна робота сім'ї та дошкільного закладу з розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей. Форми роботи з сім'єю. Методика проведення свят і розваг.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль I. Методологія, історія, теоретичні основи курсу						
1. Мета, предмет і завдання курсу «Спецметодика розвитку мовлення».	10	2	2	-	1	5
2. Становлення методики розвитку мовлення	11	2	2	-	2	5

дошкільників як науки.						
3. Теоретичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку.	9	2	2	-	1	4
Разом за змістовим модулем I	30	6	6	-	4	14
Змістовний модуль II. Навчально-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку.						
4. Форми роботи та навчання рідної мови в дошкільному закладі.	9	2	2	-	1	4
5. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей.	11	4	2	-	1	4
6. Особливості розвитку мовлення дітей раннього віку	10	2	2	-	2	4
7. Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку	12	2	4	-	2	4
Разом за змістовим модулем II	42	10	10	-	6	16
Змістовний модуль III. Основні напрямки розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови						
8. Формування звукової культури мовлення дітей.	18	4	4	-	3	7
9. Методика формування словникового запасу дошкільника.	18	4	4	-	3	7
10. Методика формування граматичної правильності мовлення.	18	4	4	-	3	7
11. Методика розвитку зв'язного мовлення.	18	4	4	-	3	7
Разом за змістовим модулем III	72	16	16	-	12	28
Змістовний модуль IV. Наступність і перспективність навчання дітей рідної мови в дошкільних закладах освіти та в першому класі школи						
12. Підготовка дітей до навчання грамоти.	19	4	4	-	4	7
13. Методика формування оцінно-контрольних дій у навчально-мовленнєвій діяльності дітей.	19	2	6	-	4	7
Разом за змістовим модулем IV	38	6	10	-	8	14
Змістовний модуль V. Організація художньо-мовленнєвої діяльності дітей в дошкільних закладах						
14. Організація художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників як галузь теорії і методики розвитку рідного мовлення.	20	2	4	-	4	10
15. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в дошкільних закладах.	20	2	4	-	4	10
Разом за змістовим модулем V	40	4	8	-	8	20
Усього годин	216	42	50	-	32	92

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	<p>Мета, предмет і завдання курсу «Спецметодика розвитку мовлення».</p> <p><i>Завдання.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що є предметом та об'єктом методики навчання дітей рідної мови? 2. Визначте основні завдання курсу методики. 3. Які положення філософії є методологічними для методики? 4. Що становить фізіологічні основи методики? 5. Які положення психології використовуються в методиці? 6. Назвіть основні закономірності розвитку мови дітей. 7. Що таке лінгводидактика? 8. Дайте класифікацію принципам навчання дітей рідної мови 	2
2	2	<p>Становлення методики розвитку мовлення дошкільників як науки.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В яких працях В. Ф. Одоєвського йдеться про розвиток мовлення дітей? 3. Який внесок у розвиток методики вніс І. І. Срезневський? 4. У чому значення праць К.Д. Ушинського? Як використовують його вчення сьогодні? 5. Назвіть послідовників К. Д. Ушинського. 6. Які книги з розвитку мови написала Є. І. Тихеева? 7. Хто розробляв питання методики розвитку мовлення в 20-40 роки? 8. Назвіть провідних вчених та їхні праці на сучасному етапі. 	2
3	3	<p>Теоретичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити лінгвістичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку. 2. Дати визначення мови; функції мови; мовна норма. 3. Поняття про мовлення. 	2
4	4	<p>Форми роботи та навчання рідної мови в дошкільному закладі.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які завдання з розвитку мовлення стоять перед дошкільними закладами? 2. Назвати особливості структури та наукові основи програми з рідної мови та ознайомлення з навколишнім. 	2

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		<p>3. Дати характеристику засобам розвитку мови.</p> <p>4. Які вимоги ставляться до мови вихователя?</p> <p>5. Які форми роботи з розвитку мовлення та ознайомлення з навколишнім є в дошкільних закладах?</p> <p>6. У чому специфіка організації роботи з розвитку мовлення у різновікових групах?</p>	
5	5	<p>Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Дати загальне поняття про методи й прийоми.</p> <p>2. Розкрити методи навчання, дати характеристику (наочні, словесні, практичні та ігрові).</p> <p>3. Проаналізувати взаємозв'язок і взаємозалежність методів навчання.</p> <p>4. Назвати прийоми навчання дітей рідної мови.</p> <p>5. Зразок мовлення вихователя й вимоги до нього. Запитання вихователя й вимоги до них. Вимоги до відповідей дітей.</p> <p>6. Розкрити сутність компетентнісного підходу до мовленнєвої освіти. Особливості структурування навчання мови та мовленнєвого розвитку дітей в організованій життєдіяльності дітей. Мета і завдання навчання дітей рідної мови у світлі завдань Базового компонента дошкільної освіти, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» та інших програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.</p> <p>7. Описати умови успішного виконання програми з розвитку мовлення.</p>	2
6	6	<p>Особливості розвитку мовлення дітей раннього віку</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити значення мовлення в розвитку дітей раннього віку.</p> <p>2. Необхідність цілеспрямованого керівництва розвитком мовлення дітей з боку дорослих.</p> <p>3. Розкрити становлення мовлення дітей першого року життя. Зміст, завдання та шляхи розвитку мовлення дітей першого року життя.</p> <p>Методика проведення ігор-занять із розвитку мовлення. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання картинки й художньої літератури в роботі з дітьми першого року життя.</p> <p>4. Розкрити особливості розвитку мовлення дітей другого</p>	2

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		<p>року життя. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей на другому році життя.</p> <p>5. Описати методiku проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика. Структура заняття. Використання на заняттях різноманітних прийомів навчання: показ з називанням, показ предметів у дії, зразок мовлення вихователя, повторення слів і речень, запитання, відшукування й впізнавання предметів, емоційно-ігрові прийоми. Використання картинок, показ інсценівок, читання й розповідання дітям (оповідання, казки, потішки, вірші).</p> <p>6. Керівництво розвитком мовлення дітей другого року життя у процесі спілкування вихователя з дітьми в повсякденному житті. Організація спілкування з дітьми старшого дошкільного віку.</p> <p>7. Охарактеризувати особливості розвитку мовлення дітей третього року життя. Спілкування як важлива умова розвитку активного мовлення дітей. Базисна характеристика розвитку мовлення дітей. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей третього року життя. Види занять, їх кількість, специфіка проведення. Методи і прийоми розвитку мовлення на третьому році життя: спостереження, цільові прогулянки, розглядання предметів і бесіда про них, розмови вихователя з дітьми. Розповіді вихователя. Доручення мовленнєвого характеру, дидактичні ігри, бесіди-розповіді, бесіди за картинками, показ інсценівок, театрів, діафільмів, читання й розповідання казок, оповідань, віршів, потішок. Розвиток мовлення в повсякденному житті.</p> <p>8. Дати характеристику навчально-методичним посібникам з розвитку мовлення дітей раннього віку.</p>	
7	7	<p>Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку <i>Завдання.</i></p> <p>1. Дати характеристику мовленню дітей молодшого дошкільного віку: домінуючий тип мовлення, загальна пом'якшеність мовлення, характеристика словника і граматичної правильності мовлення, ситуативність мовлення; провідний вид спілкування як діяльності (М. Лісіна, Д.Ельконін); форми і функції мовлення. Статеві відмінності мовлення хлопчиків і дівчаток. Базисна характеристика мовлення дітей 4 років.</p> <p>2. Дати характеристику мовленню дітей середнього</p>	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		<p>дошкільного віку. Досягнення мовленнєвого розвитку: надзвичайна мовленнєва активність, нестійкість вимови, словотворчість, допитливість (чомучки); провідний вид спілкування; специфіка засвоєння словника і граматичної правильності мовлення; співвідношення ситуативного і контекстного мовлення (З.Істоміна, Г. Леушина); поява нових типів зв'язного мовлення; функції і форми мовлення.</p> <p>3. Дати базисну характеристику мовленню дітей 5 років.</p> <p>4. Охарактеризувати мовлення дітей старшого дошкільного віку. Досягнення в розвитку мовлення дітей цього віку. Провідний вид спілкування. Функції і форми мовлення, періодизація мовленнєвого розвитку дітей (А. Маркова).</p> <p>5. Базисна характеристика мовлення випускника дошкільного закладу освіти.</p>	
8	8	<p>Формування звукової культури мовлення дітей. <i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити поняття звукової культури мовлення, її вплив на формування комунікативної діяльності, на загальний розвиток особистості дитини і підготовку його до навчання в школі.</p> <p>2. Охарактеризувати закономірності та особливості оволодіння дітьми фонетикою української мови.</p> <p>3. Розкрити особливості засвоєння дітьми дошкільного віку звукової сторони рідної мови.</p> <p>4. Підібрати дидактичні ігри й вправи з виховання звукової культури мовлення.</p> <p>5. Скласти конспект фронтального та індивідуального занять з системи роботи щодо виховання звукової культури мовлення (розвиток слухової уваги, фонематичного слуху, мовленнєвого дихання, дикції, сили голосу, інтонації).</p>	4
9	9	<p>Методика формування словникового запасу дошкільника. <i>Завдання.</i></p> <p>1. Охарактеризувати особливості розвитку словника дітей дошкільного віку. Пасивний і активний словник.</p> <p>2. Скласти таблицю «Закономірності та особливості оволодіння дітьми лексикою української мови».</p> <p>3. Розкрити причини обмеженості словника на різних вікових етапах.</p> <p>4. Підібрати діагностичний матеріал для виявлення</p>	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		сформованості лексичної сторони мовлення дітей в різних вікових групах. 5. Скласти конспект заняття з розвитку словника і ознайомленню дітей з предметами та явищами навколишньої дійсності. 6. Підібрати дитячу художню літературу для різних вікових груп зі словникової роботи.	
10	10	Методика формування граматичної правильності мовлення. <i>Завдання.</i> 1. Розкрити значення засвоєння граматичної будови мови для загального розвитку дитини та підготовки її до навчання в школі. Закономірності та особливості оволодіння дітьми граматику української мови. 2. Скласти таблицю «Етапи освоєння дітьми дошкільного віку синтаксису і морфології рідної мови». 3. Описати граматичні помилки в мовленні дітей та шляхи їх усунення. 4. Словотворчість дітей дошкільного віку. 5. Діагностика граматичної сторони мовлення дітей як засіб оптимізації процесу оволодіння рідною мовою. 6. Скласти інформаційний лист для батьків з теми: «Умови, необхідні для освоєння дітьми граматичної будови української мови та граматичних норм». 7. Підібрати дидактичні ігри й вправи з формування граматичної сторони мовлення дітей в різних вікових групах.	4
11	11	Методика розвитку зв'язного мовлення. <i>Завдання.</i> 1. Підготувати доповідь на тему «Речення як основна комунікативна одиниця мовлення. Поняття зв'язності та незв'язності мовлення» (Л.С.Рубінштейн, А.М.Леушина). 2. Розкрити види зв'язного мовлення (діалогічне мовлення, визначення та форми. Монологічне мовлення, його характеристика. Поняття творчого зв'язного мовлення, його характеристика та місце в розвитку зв'язного мовлення). 3. Розкрити типи монологічного мовлення (опис, розповідь, роздум). 4. Скласти план-конспект з розповіді за сюжетною картинкою. 5. Структура занять з навчання переказу. 6. Підібрати твори для переказу для дітей старшого	4

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		дошкільного віку. 7. Прослухати оповідання (казку). Визначити для переказу якої категорії дітей з ПМР вона призначена. Скласти план переказування. 8. Розкрити засоби розвитку вербальної творчості . Аналіз дидактичних завдань. 9. Скласти моделювання занять із розвитку різних видів розповідання дітей із ПМР.	
12	12	Підготовка дітей до навчання грамоти. <i>Завдання.</i> 1. Визначити загальну характеристику прийомів навчання грамоти, які мають місце в методиках раннього розвитку дітей («Метод цілих слів», методика Глена Домана, кубики М.Зайцева, методика В.Ліщука та ін). Обґрунтувати доцільність і можливість їх використання в практиці роботи ДНЗ. 2. Підібрати діагностичні методики обстеження мовленнєвої підготовленості дітей до школи.	4
13	13	Методика формування оцінно-контрольних дій у навчально-мовленнєвій діяльності дітей. <i>Завдання.</i> 1. Підготувати доповідь на тему «Формування оцінно-контрольних дій у процесі розвитку мовлення дітей».	6
14	14	Організація художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників як галузь теорії і методики розвитку рідного мовлення. <i>Завдання.</i> 1. Розкрити сутність і характеристику художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. 2 Охарактеризувати особливості сприймання дітьми художніх творів, опираючись на дослідження О.В. Запорожця, О.І. Нікіфорової, К.Є. Хотенко, Є.Ф. Лукіної, Н.О. Ветлугіної, Н.С. Карпінської Т.Г. Козакової про особливості сприймання дітьми художніх творів. 3. Добрати оповідання та казки для переказування у відповідності з віковими та мовленнєвими можливостями дітей. Визначити прийоми навчання переказування відібраних творів. 4. Скласти зразок казкової розповіді для дітей із ПМР старшого дошкільного віку.	10

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		5. Описати засоби розвитку вербальної творчості, дібрати дидактичні завдання. 6 Зробити добір віршів для заучування в різних вікових групах. 7. Скласти план-конспект заняття із заучування віршів.	
15	15	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в дошкільних закладах. <i>Завдання.</i> 1. Змоделювати «куточок книги» у дошкільному навчальному закладі в різних вікових групах. 2. Презентувати один із видів театру (настільний, картонажний, ляльковий, театр іграшок, тіньовий, фланелеграф, пальчиковий театр, театр живих тіней).	10
		Усього	50

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Мета, предмет і завдання курсу «Спецметодика розвитку мовлення». <i>Завдання.</i> 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 1. 2. На основі опрацювання наукових праць Л.С.Виготського, С.П.Рубінштейна, М.І.Жинкіна, Д.Б.Ельконіна, А.К. Маркової та інших визначити взаємозв'язок у розвитку мовлення та мислення.	5
2	2	Становлення методики розвитку мовлення дошкільників як науки. <i>Завдання.</i> 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 2. 2. Підготувати матеріал для представлення проекту на тему: «Від витоків до майбутнього: історія становлення методики розвитку мовлення як науки. Діахронічний аналіз». Форма проектної діяльності: <i>мультимедійна презентація.</i>	5
3	3	Теоретичні основи навчання дітей рідної мови та їх мовленнєвого розвитку. <i>Завдання.</i> 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 3. 2. Робота зі словником з метою вивчення фахової термінології.	4

		Укласти словник термінів з теми.	
4	4	Форми роботи та навчання рідної мови в дошкільному закладі. <i>Завдання.</i> 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 4.	4
5	5	Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей. <i>Завдання.</i> 1. Опрацювати лекційний матеріал за темою 5. 2. Скласти схему класифікації методів та прийомів з розвитку мови і мовлення.	4
6	6	Особливості розвитку мовлення дітей раннього віку <i>Завдання.</i> 1. Скласти карту знань: «Закономірності та принципи розвитку мовлення дітей раннього віку».	4
7	7	Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку <i>Завдання.</i> 1. Скласти карту знань: «Закономірності та принципи розвитку мовлення дітей дошкільного віку».	4
8	8	Формування звукової культури мовлення дітей. <i>Завдання.</i> 1. Проаналізувати розвиток мовленнєвих функцій за періодизацією А.К.Маркової.	7
9	9	Методика формування словникового запасу дошкільника. <i>Завдання.</i> 1. Специфіка оволодіння дітьми узагальненого значення слова. 2. Розкрити поняття пасивного і активного словника. 3. Проаналізувати зміст словникової роботи в різних вікових групах (аналіз програм). 4. Ознайомитись з видами наочного матеріалу, що використовується в словникової роботі. 5. Проаналізувати закономірності засвоєння слова дитиною. Етапи оволодіння словами. Критика теорії «відкриття» В. Штерна та Ш. Бюлера. Оволодіння значенням слова. Лексичне значення слів. Ступені узагальнення слів за значенням (М. М.Кольцова), засвоєння дітьми прямого й переносного значення слів. 6. Зробити огляд додаткового матеріалу, а саме: - ускладнення вимог програми до словника дітей у різних вікових групах: розширення словника на основі ознайомлення дітей з новими предметами, явищами оточуючого життя; введення нових слів у процесі поглиблення знань дітей про предмети, явища та їх відношення, якості, властивості; введення антонімів, синонімів, порівнянь; розвиток словника у процесі узагальнення уявлень про предмети та явища; введення слів, що означають елементарні поняття (видові, родові) за В.Й. Логінової; - «Поетична та усна народна творчість у словниковій роботі з дітьми» (Н.Р. Кирста); - «Настільно-друковані ігри, народні хороводні ігри та їх місце у	7

		словниковій роботі» (Н.І. Луцан); - «Комплексні й тематичні заняття, методика їх проведення» (І.М. Непомняща, В.Й. Логінова, О.С. Ушакова);	
10	10	Методика формування граматичної правильності мовлення. <i>Завдання.</i> Зробити огляд додаткового матеріалу, а саме: - «Становлення граматичної будови мови у дітей. Пасивне та активне засвоєння» (Д.Ф. Ніколенко); - періоди становлення граматичної будови мови. Особливості засвоєння дітьми речень за О.М.Гвоздевим; - «Оволодіння флексіями, узгодженнями й керуваннями» (О.М. Гвоздєв, М.П. Феофанов, Т.В. Сорочан, В.Й. Ядешко); - «Закономірності засвоєння граматичних значень дітьми дошкільного віку. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Дослідження формування граматичної правильності мовлення в дітей» (Ф.О. Сохін та ін.); - дитяче словотворення, його характеристика, види, типи, причини цього явища. Книга К.І.Чуковського «Від 2 до 5»; - «Словесна творчість, її характеристика» (дослідження Н.В.Гавриш); - «Завдання й зміст формування граматичної правильності мовлення в дітей. умови, необхідні для засвоєння дітьми норм граматики» (дослідження А.М. Богуш). - «Шляхи й методи формування граматичної правильності мовлення. Дидактичні ігри, вправи, мовленнєві ситуації, казки, їх місце у формуванні граматичної будови мови» (К.Л. Крутій, Й.Н. Маковецька, Н. Лопатинська, Г.Г. Ніколайчук); - «Спеціальні заняття з формування граматичної правильності мовлення, методика їх проведення; ознайомлення дітей з реченнями, словам, складом» (К.Л. Крутій, Т.В. Сорочан).	7
11	11	Методика розвитку зв'язного мовлення. <i>Завдання.</i> 1. Скласти план-конспект заняття з формування початкових форм діалогу. 2. Скласти план-конспект заняття–бесіди для дітей із ЗНМ II або III рівня. 3. Скласти карту знань: «Методика навчання описам дітей із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення». 4. Скласти план-конспект логопедичного заняття з навчання дітей із ПМР описам (фактичним або про природу). 5. Скласти анотацію до однієї з дидактичних картин останніх років видання за планом: ☐ автор серії, назва, рік і місце видання; ☐ назва картини, стислий зміст картини; ☐ методичні нотатки: а) у яких вікових групах і для дітей з яким рівнем мовленнєвого недорозвинення доцільно використовувати картину; б) структура та тип заняття з навчання розповідання; ☐ прийоми навчання розповідання.	7

		<p>6. Скласти план-конспект логопедичного заняття з навчання дітей із ПМР розповіді за серією сюжетних картинок.</p> <p>Поняття «діалог». Особливості організації діалогу. Репліка як структурний елемент діалогу. Види реплік. Типові діалогічні єдності.</p> <p>7. Зробити огляд додаткового матеріалу, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Особливості оволодіння діалогічним мовленням дітьми дошкільного віку» (дослідження Г.В. Чулкова); - «Мовленнєвий етикет дошкільника» (сучасні дослідження); - «Структура заняття й прийоми керівництва» (дослідження М.С. Лаврик, Ф.О. Сохін.); - «Особливості навчання переказу в різних вікових групах» (дослідження А.М. Бородич, О.Л. Кононко, Н.В. Малиновська); - «Структурні компоненти заняття й методичні прийоми навчання творчого розповідання» (дослідження Н.П. Орланова, Н.Ф. Виноградова, Є.І. Тихеева, С. Ласунова, Т.Г. Постоян); - Значення розвитку зв'язної мови в підготовці дітей до школи (дослідження Л.С. Виготський, В.Г. Захарченко, Н.Ф.Виноградова). 	
12	12	<p>Підготовка дітей до навчання грамоти.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Розкрити поняття «наступність», «перспективність», «спадкоємність», «наскрізне неперервне навчання». Їх сутність і специфіка в організації навчально-мовленнєвої діяльності двох ланок освіти - дошкільного закладу і початкової школи. Аналіз Базового компонента дошкільної освіти та Державного стандарту початкової освіти в галузі мовленнєвого розвитку та освіти, аналіз програм.</p> <p>2. Підготувати короткий історичний огляд методів навчання грамоти у вітчизняній та зарубіжній педагогіці (Монтессорі, Макіндер, Жакото). Характеристика сучасного звукового аналітично-синтетичного методу навчання грамоти. Дослідження Д.Б. Ельконіна й Л.Є. Журової з навчання дітей звукового аналізу слів. Сучасні варіанти методик навчання грамоти й звукового аналізу слів дітей дошкільного віку.</p> <p>3. Дати характеристику «Абеток» для дошкільнят.</p> <p>4. Підготувати інформацію з формування графічних навичок у дітей, їх відмінність від навичок малювання. Завдання й зміст підготовки руки дитини до письма. Гігієнічні і педагогічні вимоги до організації занять.</p>	7
13	13	<p>Методика формування оцінно-контрольних дій у навчально-мовленнєвій діяльності дітей.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Підготувати доповідь на тему «Формування оцінно-контрольних дій у процесі розвитку мовлення дітей».</p>	7
14	14	<p>Організація художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників як галузь теорії і методики розвитку рідного мовлення.</p> <p><i>Завдання.</i></p>	10

		<p>1. Добрати оповідання та казки для переказування у відповідності з віковими та мовленнєвими можливостями дітей. Визначити прийоми навчання переказування відібраних творів.</p> <p>2. Скласти зразок казкової розповіді для дітей із ПМР старшого дошкільного віку.</p> <p>3. Описати засоби розвитку вербальної творчості, дібрати дидактичні завдання.</p> <p>4. Розкрити значення художньої літератури для виховання дітей.</p> <p>5. Зробити огляд додаткового матеріалу, а саме: - «Особливості сприймання дітьми художніх творів. Активний характер сприймання».(дослідження О.В. Запорожця, О.І. Нікіфорової, К.Є. Хотенко, Є.Ф. Лукіної, Н.О. Ветлугіної, Н.С. Карпінської Т.Г.)</p> <p>6. Розкрити чинники формування художньо-мовленнєвої компетентності: когнітивно-мовленнєва, виразно-емоційна, поетично-емоційна, оцінювально-етична, театральна-ігрова.</p>	
15	15	<p>Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в дошкільних закладах.</p> <p><i>Завдання.</i></p> <p>1. Змодельовати «куточок книги» у дошкільному навчальному закладі в різних вікових групах.</p> <p>2. Підготувати один із видів театру (настільний, картонажний, ляльковий, театр іграшок, тіньовий, фланелеграф, пальчиковий театр, театр живих тіней).</p>	10
		Усього	92

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

– **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, бліц-опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповіді.

– **методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; реферат, конспекти статей; практичні заняття; бліц-контроль, експрес-контроль.

– **комп'ютерного контролю:** презентації доповідей та творчих проєктів.

– **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

VI семестр

Кількість балів	ЗМ 1			ЗМ 2			
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
Практичні заняття (14 б)	2	2	2	2	2	2	2
Самостійна робота (14 б)	2	2	2	2	2	2	2
Контроль знань (16 б)	6			10			
Поточний модульний контроль (36 б)	16			20			
Підсумковий контроль (залік)	20						

VII семестр

Кількість балів	ЗМ 3				ЗМ 4		ЗМ 5	
	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15
Практичні заняття (16 б)	2	2	2	2	2	2	2	2
Самостійна робота (16 б)	2	2	2	2	2	2	2	2
Контроль знань (8 б)	4				2		2	
Поточний модульний контроль (30 б)	10				10		10	
Підсумковий контроль (екзамен)	30							

**ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ
З КУРСУ «СПЕЦМЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ»**

Таблиця відповідності контролю знань студентів , рівень знань яких оцінюється за 4 бальною шкалою, у системі ектс

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобути знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

4 (добре)	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
	C	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
2 (незадовільно)	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
	F	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

РЕФЕРАТ, ДОПОВІДЬ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
4 (добре)	B	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації.
	C	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
	D	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми.

3 (задовільно)	E	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам.
2 (незадовільно)	FX	Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу. Тема дослідження не розкрита.
	F	Робота не виконана.

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, вільно користується понятійним апаратом. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці. Будує відповідь чітко, логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи відповідну термінологію.
4 (добре)	B	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності в формулюванні відповідей, окремі помилки при виконанні практичних робіт.
	C	Студент вільно володіє програмовим матеріалом, має достатні практичні навички, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
3 (задовільно)	D	Студент знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, іноді непідкріплені прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки.
	E	Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
2 (незадовільно)	FX	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Практичні навички на рівні розпізнавання.
	F	Студент повністю не володіє програмовим матеріалом, не працював в аудиторії, з викладачем або самостійно.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до екзамену:

1. Розкрийте методологічні основи курсу “Методика розвитку мовлення”.
 2. Розкрийте поняття «Культура мовлення».
 3. Розкрийте завдання з навчання дітей рідної мови.
 4. Опишіть основні засоби формування та розвитку мовлення у дітей із мовленнєвими порушеннями.
 5. Опишіть типи занять за дидактичною метою.
 6. Охарактеризуйте методи і прийоми спеціального навчання дітей української мови.
 7. Розкрийте поняття зв'язного та творчого зв'язного мовлення.
 8. Опишіть види зв'язного мовлення.
 9. Розкрийте поняття та зміст діалогічного мовлення.
 10. Опишіть форми діалогічного мовлення.
 11. Опишіть методику навчання дітей початковим формам діалогу.
 12. Опишіть методику проведення бесіди з дітьми в різних вікових груп.
 13. Опишіть особливості та типи монологічного мовлення.
 14. Опишіть методику навчання дітей описам.
 15. Опишіть методику навчання дітей розповіді-опису про природу у дітей в різних вікових групах.
 16. Розкрийте особливості роботи з сюжетною картиною.
 17. Опишіть методику навчання розповідання за сюжетною картиною.
 18. Опишіть види серій сюжетних картинок за ступенем складності.
 19. Опишіть методику навчання розповідання за серією сюжетних картинок.
 20. Складіть зразок розповіді на тему «Добрий вчинок мого товариша».
- Підібрати прислів'я.

21. Складіть план-конспект словесної дидактичної гри для дітей старшої групи (Вказати назву, мету, хід проведення гри).
22. Складіть план-конспект дидактичної гри з формування звукової культури мовлення для дітей 3-го року життя. (Вказати назву, мету, хід проведення гри).
23. Складіть план-конспект заняття – переказ української народної казки «Колосок» з дітьми 5-го року життя.
24. Складіть план-конспект заняття – розглядання дидактичної картини для дітей 4-го року життя.
25. Підберіть скоромовки та чистомовки для розвитку мовлення дітей.
26. Складіть розповідь із звуконаслідуванням для однієї з вікових груп.
27. Складіть план-конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку – читання оповідання К.Д.Ушинського «Чотири бажання».
28. Складіть зразок творчої розповіді вихователя за опорними словами: весна, сіяти, орати, трактор.
29. Складіть план-конспект заняття для дітей молодшого дошкільного віку з використанням дидактичної гри «Листоноша приніс посылку».
30. Складіть план-конспект заняття «ознайомлення з українським одягом» для дітей 5-го року життя.
31. Складіть план-конспект заняття – бесіда «Київ-столиця України» з дітьми старшої групи.
32. Складіть план-конспект заняття – бесіда «Про ввічливість» з дітьми старшого дошкільного віку.
33. Сплануйте тематику, зміст розмови вихователя з дітьми молодшого дошкільного віку протягом дня.
34. Складіть план-конспект заняття на тему «Сім'я» з дітьми 5-го року життя.
35. Складіть план-конспект заняття з навчання грамоти для дітей старшого дошкільного віку.
36. Складіть план-конспект проведення дидактичної гри «Чарівний мішечок» для дітей 2-ї молодшої групи.
37. Сплануйте попередню роботу вихователя і підготовку дітей до проведення бесіди на тему «Моє рідне місто» з дітьми старшого дошкільного віку.
38. Складіть план-конспект заняття на розвиток звукової культури мовлення у дітей 2-ої молодшої групи.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" / Наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко. – 2-ге вид., випр. – К. : Світич, 2008. – 430 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти: Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
3. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / За ред. А.М.Богуш. – К.: Вища шк., 2007. – 542 с.
4. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ / А. Богуш, Н. Гавриш. – К.: Видавничий Дім „Слово”, 2008. – 408 с.
5. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2006. – 304 с.
6. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. К.: Видавничий Дім „Слово”, 2003. - 344 с.
7. Вашуленко М.С. Навчання грамоти: Науково-методичний посібник для вчителя / М.С. Вашуленко - К. : Освіта, 2001. - 153 с.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
9. Дошкільна лінгводидактика : Хрестоматія: у 2-х ч.: Посібник /Упор. А.М. Богуш. – К.: Вища школа, 1999.
10. Крутій К.Л. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К.Л. Крутій - Запоріжжя: ТОВ „ЛПІС” ЛТД, 2000. – 156 с.
11. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: „Академвидав”, 2004. – 456 с.
12. Чепіль М.М. Педагогічні технології : навч. посіб. / М.М. Чепіль, Н.З. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 224 с.

ДОДАТКОВА:

1. Бельтюков В.И. Взаимодействие анализаторов в процессе восприятия и усвоения устной речи (в норме и патологии) / В.И. Бельтюков. – М.: Педагогика, 1977. – 176с.
2. Выготский Л.С. Развитие высших психических функций. – М.: Просвещение, 1960. – 283 с.
3. Клиническая психология: Учебник / Под ред. Б. Д. Карвасарского. – СПб.: Питер, 2002. – 960 с.

4. Левина Р. Е. Опыт изучения неговорящих детей (алаликов). – М.: Учпедгиз, 1961. – 98 с.
5. Леонтьев А.А. Язык, речь и речевая деятельность. – М.: Медицина, 1969. – 311 с.
6. Лурия А.Р. Высшие корковые функции. – М.: Медицина, 1962. – 421 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. www.logopedia.nm.ru/
2. www.logoburg.com
3. www.logonevroz.ru
4. www.logoped.ru
5. www.logos.pp.ru/
6. www.logoped.org
7. www.logopedplus.ru
8. www.dyslexia.ru/
9. www.zaikanie.net.ua
10. www.zaikanie.ru
11. www.Stuttering.Ru
12. www.downsideup.org
13. www.autism.ru
14. autist.narod.ru/